I de forenede sager 28/62, 29/62 og 30/62,

hver angående en anmodning, som i medfør af traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, artikel 177, stk. 1, litra a og stk. 3 af Tariefcommisie, nederlandsk forvaltningsdomstol, som er sidste instans i skattesager, er indgivet til Domstolen for i de sager, der verserer for nævnte ret mellem henholdsvis

SELSKABET DA COSTA EN SCHAAKE N.V., Amsterdam, repræsenteret af advokaterne H. G. Stibbe og L. F. D. ter Kuile, Amsterdam, (sag 28/62),

SELSKABET JACOB MEIJER N.V., Venlo,
(sag 29/62), samt

SELSKABET HOECHST-HOLLAND N.V., Amsterdam,
(sag 30/62),

og

DEN NEDERLANDSKE FINANSFORVALTNING, repræsenteret af inspektøren for told- og forbrugsafgifter henholdsvis i Amsterdam (sag 28/62), i Venlo (sag 29/62) og i Rotterdam (sag 30/62),

at opnå en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

1. Om EØF-traktatens artikel 12 har national virkning, således som sagsøgerne forstår det, med andre ord om de retsundergivne på grundlag af den omhandlede artikel kan påberåbe sig individuelle rettigheder, som dommeren skal beskytte;

2. i bekræftende fald om der har fundet en ulovlig forhøjelse af indførselstolden sted, eller om det kun drejer sig om en rimelig ændring i den før 1. marts 1960 anvendte toldsats, der, selv om den rent aritmetisk udgør en forhøjelse, desuagtet ikke kan betragtes som forbudt i henhold til artikel 12,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten A. M. Donner, afdelingsformændene L. Delvaux og R. Rossi, dommerne Ch. L. Hammes, A. Trabucchi (refererende), R. Lecourt og W. Strauß

generaladvokat: M. Lagrange
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

Lovligheden af den anmodning, hvorved Tariefcommissie har bedt Domstolen om en præjudiciel afgørelse i henhold til EØF-traktatens artikel 177, er ikke blevet bestridt og giver ikke anledning til påtale ex officio;

Kommissionen, der møder i medfør af statutten for EØF-Domstolen, artikel 20, har nedlagt påstand om, at anmodningen afvises, fordi den er genstandsløs, idet de spørgsmål, som Domstolen ved nærværende retssag er blevet anmodet om at fortolke, allerede er løst ved dom 26/62 af 5. februar, som har afgjort enslydende spørgsmål, der blev rejst i en lignende sag;

denne opfattelse savner grundlag;

man må først sondre mellem den forpligtelse, som artikel 177, stk. 3 pålægger de nationale retter i sidste instans, og den beføjelse, som stk. 2 giver enhver national retsinstans til at forelægge Fællesskabernes Domstol et spørgsmål om fortolkning af traktaten;

selv om artikel 177, sidste stykke ubetinget forpligter nationale retsinstanser — som Tariefcommissie — hvis afgørelse ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, til at forelægge Domstolen ethvert fortolkningsspørgsmål, som er blevet rejst for dem, kan retskraften af Domstolens fortolkning i medfør af artikel 177 imidlertid bevirke, at forudsætningen for denne forpligtelse bortfalder, og at den således bliver indholdsløs;

således forholder det sig især, når det rejste spørgsmål materielt set er identisk med et spørgsmål, som allerede har været genstand for en præjudiciel afgørelse i et lignende tilfælde;

når Domstolen inden for de konkrete rammer for en sag, som verserer for en national ret, giver en fortolkning af traktaten, begrænser den sig til ud fra traktatens ånd og bogstav at udlede betydningen af fællesskabsnormerne, idet det er forbeholdt den nationale dommer at anvende de således fortolkede normer på den foreliggende sag;

denne opfattelse er i overensstemmelse med den funktion, som artikel 177 har givet Domstolen, og som skal sikre, at fællesskabsretten fortolkes ensartet i de seks medlemsstater;

hvis artikel 177 i øvrigt ikke havde en sådan rækkevidde, ville procedureforskrifterne i statutten for Domstolen, artikel 20, som muliggør medlemsstaternes og fællesskabsinstitutionernes deltagelse i sagen, og i artikel 165, stk. 3, som forpligter Domstolen til at lade retten sætte af samtlige Domstolens medlemmer, ikke være berettigede;

det forhold, at der ikke deltager parter i ordets egentlige forstand, hvilket er karakteristisk for denne procedure, bekræfter endelig denne side af Domstolens virksomhed inden for rammerne af artikel 177;

på den anden side tillader artikel 177 altid en national ret på ny at forelægge Domstolen fortolkningsspørgsmål, hvis den finder det hensigtsmæssigt;

dette fremgår af statutten for Domstolen, artikel 20, hvorefter den procedure, der er fastsat for afgørelsen af præjudicielle spørgsmål, indledes uden videre, så snart en national retsinstans har forelagt et sådant spørgsmål for Domstolen;

Domstolen må altså udtale sig om nærværende anmodninger;

hvad angår realiteten, indeholder Domstolens dom 26/62 af 5. februar 1963 den fortolkning af EØF-traktatens artikel 12, som begæres i nærværende sag;

ved nævnte dom kendte Domstolen nemlig følgende for ret:

1. Artikel 12 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab har umiddelbar virkning og medfører individuelle rettigheder for de retsundergivne, som de nationale domsmyndigheder skal beskytte.

2. Ved konstateringen af, om told eller afgifter med tilsvarende virkning er blevet forhøjet under tilsidesættelse af forbudet i traktatens artikel 12, skal der tages hensyn til de toldsatser og afgifter, der faktisk fandt anvendelse i den omhandlede medlemsstat på tidspunktet for traktatens ikrafttrædelse;

   en sådan forhøjelse kan lige så vel ske ved en ændret opdeling af tariffen, hvorved varen henføres til en position med en højere afgift, som ved en forhøjelse af den anvendte toldsats;

de fortolkningsspørgsmål, som er stillet i nærværende sag, er identiske med dem, som blev afgjort hermed, og der er ikke fremkommet nye omstændigheder for Domstolen;

under disse omstændigheder bør Tariefcommissie henvises til den tidligere dom.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de anmodninger, som Tariefcommissie præjudicielt har forelagt den den 19. december 1962, for ret:

1. Der skal ikke foretages en ny fortolkning af EØF-traktatens artikel 12.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. marts 1963.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. M. Donner
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT MAURICE LAGRANGE FREMSAT DEN 13. MARTS 1963

Høje Ret.

I

Som De ved, frembyder de tre sager 28, 29 og 30/62, som jeg skal udtale mig om i dag, nøjagtig det samme billede som sag 26/62, der var genstanden for Deres dom af 5. februar 1963. Som i sidstnævnte sag drejer det sig om anmodninger fra Tariefcommissie, hvorved denne retsinstans på grundlag af EØF-traktatens artikel 177 præjudicielt forelægger Domstolen to spørgsmål vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 12. Spørgsmålene er affattet på samme måde; de skriftlige indlæg, der er fremsat såvel af parterne i hovedsagen som af regeringerne og af Kommissionen, er de samme; kort sagt, siden dommen blev afsagt, er der ikke kommet nogen ny faktisk omstændighed til, og der er ikke blevet fremført noget nyt anbringende. Set fra et processuelt synspunkt er den eneste forskel, at Tariefcommissie's forelæggelse for Domstolen fandt sted på forskellige datoer: den 16. august 1962 i sag 26/62 og den 19. september 1962 i de tre andre sager, som er forelagt Dem på nuværende tidspunkt. Det ser således ud til, at De på Deres side kun behøver at svare som den 5. februar sidste år og med de samme ord, thi der findes øjensynlig ingen grund til at træffe en anden afgørelse.

En sådan holdning vil dog indebære, at retskraftvirkningen af Deres dom af 5. februar 1963 ikke udstrækkes til nærværende retssager, thi i modsat fald påhviler det Dem, om ikke at afvise Tariefcommissie's anmodninger fra realitetsbehandling (eftersom disse ligger forud for Deres dom), så i det mindste at ophæve dem. Der foreligger her et principspørgsmål, som ikke er uden betydning for den fremtidige anvendelse af artikel 177 og for det heraf følgende forhold mellem Domstolen og de nationale retter.

Jeg mener, at dette problem bør løses ved en normal anvendelse af de principper, som på den ene side er bestemmende for retskraftvirkningen og på den anden side for ordningen med de præjudicielle spørgsmål. Jeg mener ikke, at jeg behøver at udbrede mig om disse principper, som — i det mindste i det væsentlige — er fælles for de seks medlemsstater, hvorfor jeg vil begrænse mig til kort at henlede opmærksomheden herpå.

1. For så vidt angår *retskraftvirkningen*, er princippet, at denne virkning kun er relativ og kun indtræder i det omfang, der er tale om de samme parter, det samme retsgrundlag og samme sagsgenstand (Domstolen har anvendt disse principper strengt i dommene Chasse og Meroni af 14. december 1962). Bortset fra det særlige tilfælde, annullation af forvaltningsakter, som har virkning *erga omnes*, (og også efter visses mening »konstateringen af«, at de samme retsakter »er ulovlige«) gælder der kun undtagelser fra reglen, i